

før yttret, at man maatte vilde være noget forlegen med Anvendelsen af denne Sum. Det tror jeg aldeles ikke. Der har allerede dels hos det kongelige Landhusholdningselskab, dels hos forskjellige Landboforeninger vist sig stor Interesse for denne Sag, og man har endog fra flere Sider forsøgt at sætte den i Gang og uddele Præmier for fortrinlig Dyrkning af Husmandslobder. Jeg tror derfor, at naar man vil søge til de forskjellige Landboforeninger og landøkonomiske Selskaber Landet rundt, vil man have let ved at faae dem til at tage sig af denne Sag. Jeg er overbevist om, at der er hos dem en alvorlig Villie til at yde deres Medvirkning til at opbjaelpe denne Del af Agerbruget, og naar de være i Besiddelse af nogle flere Midler, end de nu have, vilde de ogsaa være villige til at yde deres Medvirkning i større Udstrækning, end nu sker. Man maa ikke glemme, at de Midler, disse Foreninger i Reglen raade over, ere meget smaa; de indskrænke sig i Reglen til deres Medlemmers egne Bidrag, og derfor kunne de ikke udstrække deres Virksomhed ret vidt; men naar der stilles dem i Udsigt, at forsaavidt de selv yde noget Bidrag til dette Formaal — hvilket jeg mener, de absolut maatte — naar der fra anden Side og navnlig fra Statens ogsaa ydes Tilskud i denne Henseende, saa er jeg overbevist om, at de vilde være meget villige til at yde deres Medvirkning og bruge af deres smaa Midler i denne Retning. Jeg er forvisset om, at man derved vilde dels veilede, dels opmuntre de Folk, der ere i Besiddelse af de mindre Lodder, navnlig Husmænd, og at dette vilde have sin store Betydning. Thi det vil erindres, at naar man tager det i sin Helhed, ere Husmandslobderne næsten de fletteste dyrkede her i Landet. Det forekommer mig derfor, at der vil være overordentlig Meget at gjøre paa denne Maade og ad denne Vej. Jeg mener imidlertid ikke, at man skal understøtte dem paa en saadan Maade, at det vilde være ved Kunst at hjælpe dem frem; men man skal veilede dem, give dem gode Raad og vise dem, hvorledes de paa en forstandig Maade kunne bringe det mest Mulige ud af deres Jord, og dertil vilde for flere af dem Spadedyrkning

være fortrinlig. Paa hvilken Maade de forøvrigt skulle behandle deres Jord, vilde jo bero paa Forholdene paa de forskjellige Steder, og forsaavidt man vil overlade det til Landboforeningerne, vilde de vistnok kunne forstaa, hvilken Maade der vilde være den hensigtsmæssigste. Man vil derved ogsaa komme de virkelige Arbeidere til Hjælp, idet ved en forbedret Dyrkning af de nuværende Husmandslobder Husmændene selv vilde faae en saadan forøget Bessjæftigelse, at de ikke vilde konkurrere med de virkelige Arbeidere, naar der saaledes aabnedes en videre Mark for deres Virksomhed. Derfor er ogsaa i denne Henseende den Tanke, der ligger til Grund for dette Forslag, sund og rigtig. Det Beløb, her forlanges for første Gang, er maatte til at begynde med temmelig stort; men man kan da notes med det mindre Beløb, som ved Underændringsforslaget er tilfattet. Hvad angaar Forslagene under Nr. 4, 5 og 6, skal jeg ogsaa tillade mig med et Par Ord noget nærmere at omtale dem. De Midler, der søges bevilgede, vilde jo nærmest kunne finde Anvendelse gennem det danske Hedeselskab. Jeg kan ikke tænke mig, at f. Ex. de Penge, som Forslaget under Nr. 4 gaar ud paa ganske i Almindelighed at forlange til Hedeplantning, kunne, forsaavidt man vil gaa ind paa at bevilge Noget dertil, finde bedre Anvendelse end ved at overlades til Anvendelse af det danske Hedeselskab. Dette Selskab og navnlig dets Bestyrelse har, som allerede paavist af den ærede Forslagsstiller, i de 5—6 Aar, det har bestaaet, udfoldet en overordentlig god og gavnlig Virksomhed; man maa virkelig erkende, at det har forstaaet paa en heldig Maade at anvende de Midler, det har havt til Raadighed, og at det med de i Forhold til den Opgave, det har stillet sig, smaa Midler, det har havt, har udrettet overordentlig Meget og opnaaet overordentlig store Resultater. Jeg skal ikke specielt omtale disse, da de allerede ere berørte af den ærede Forslagsstiller, men jeg kan ikke undlade til den Anerkjendelse, han udtalte i den Henseende, ogsaa at sige min. Jeg tror, at dette Selskab navnlig har stiftet overordentlig stor Nytte for Opbjaelpsning af Agerbruget i de